

UBO-REGISTER: RUIM 270.000 EIGENAREN VAN FAMILIEBEDRIJVEN DREIGEN HUN PRIVACY TE VERLIEZEN

Door: prof. dr. Roberto Flören en dr. Marta Berent-Braun (Nyenrode Business Universiteit) en mr. Laura Bles-Temme en drs. Wilfred Castricum (RSM)

Vanaf januari 2020 zijn ondernemingen en rechtspersonen verplicht om hun (in)directe eigenaren te registreren. Dan treedt, als het wetsvoorstel wordt aangenomen, het UBO-register in Nederland in werking. Het UBO-register gaat grote invloed hebben op de privacy van eigenaren van familiebedrijven. Uit onderzoek van het RSM-Nyenrode Instituut blijkt dat de gegevens van ruim 270.000 Nederlandse eigenaren van familiebedrijven door deze wet openbaar worden.

Dit staat in sterk contrast tot het belang dat veel Nederlanders hechten aan hun privacy. Dit wordt tevens door de overheid onderschreven in de onlangs ingevoerde AVG-wetgeving. Uit het onderzoek onder het RSM-Nyenrode Familiebedrijven-onderzoekspanel blijkt dat bijna de helft (48 %) van de eigenaren van grotere familiebedrijven onvoldoende bekend is met het UBO-register. Slechts 35 % van de eigenaren is zich bewust van de consequenties van de invoering van het UBO-register. Doel van het register is het tegengaan van financieel-economische criminaliteit, zoals het witwassen van geld en terrorismefinanciering, door transparantie te creëren over de uiteindelijk belanghebbende van een onderneming.

Inbreuk op privacy

Van de ondernemers die wel bekend zijn met het UBO-register stelt maar liefst 70,8 % dat het UBO-register een grote inbreuk heeft op hun privacy. Ook maakt 41,7 % zich zorgen om de veiligheid van zichzelf en van de familie wanneer het UBO-register daadwerkelijk wordt ingevoerd. Voorlichting aan en voorbereiding door eigenaren staat dan ook nog in de kinderschoenen.

In de volgende hoofdstukken leest u de resultaten van het onderzoek.

Het UBO-register

Vanaf januari 2020 zijn ondernemingen en rechtspersonen verplicht om hun (in)directe eigenaren te registreren. Dan treedt, als het wetsvoorstel wordt aangenomen en op grond van een Europese richtlijn, het UBO-register in Nederland in werking. Doel van het register is het tegengaan van financieel-economische criminaliteit, zoals het witwassen van geld en terrorismefinanciering, door transparantie te creëren over de uiteindelijk belanghebbende van een onderneming.

De Ultimate Beneficial Owner (UBO) is de uiteindelijk belanghebbende. Het betreft de natuurlijke persoon die, al dan niet achter de schermen, bij een onderneming of rechtspersoon aan de touwtjes trekt. Ofwel omdat hij meer dan 25 % van de aandelen heeft, of door feitelijke zeggenschap. Een deel van deze persoonsgegevens, zoals de naam en het economisch belang van de UBO, wordt via het register openbaar.

Probleem van eigenaren van familiebedrijven

Niet veel Nederlanders zullen problemen hebben met maatregelen die financieel-economische criminaliteit tegengaan. Echter wordt het een probleem als hiertoe vele goedwillenden onder deze maatregel moeten lijden. In het UBO-register komen dan ook alle eigenaren van Nederlandse familiebedrijven te staan die minstens 25 % van de eigendom in hun bv bezitten. Niet dat de initiatiefnemer van het UBO-register de eigenaren van familiebedrijven direct verdenkt van bijvoorbeeld terrorismefinanciering, maar helaas valt deze groep ook onder de definitie van de UBO. De initiatiefnemer realiseerde zich waarschijnlijk niet dat het om een erg grote groep Nederlanders gaat die hierdoor geraakt worden in hun privacy.

Meer dan 270.000 eigenaren van familiebedrijven vallen onder het UBO-criterium

Nog nooit was berekend hoeveel eigenaren door het UBO-register zouden worden gedupeerd. Uit gegevens van het CBS en Nyenrode Business Universiteit blijkt dat er 277.200 familiebedrijven in ons land zijn.

Tabel 1. Aantal Nederlandse familiebedrijven per groottecategorie werknemers

Aantal werknemers	Aantal bedrijven	Percentage familiebedrijven	Aantal familiebedrijven
1-9	327.300	75	245.500
10-49	48.300	57	27.500
50-249	9.900	35	3.500
Minimaal 250	2.400	29	700
	387.900	71	277.200

Het UBO-register geldt voor vennootschappelijke entiteiten zoals de bv, de nv, de stichting, cv en de maatschap, maar niet voor eenmanszaken. Het aantal bv's varieert echter sterk per groottecategorie van aantal werknemers. Uit een grootschalig onderzoek dat Nyenrode voor het Ministerie van Economische Zaken heeft uitgevoerd blijkt dat ruim 111.000 Nederlandse familiebedrijven de bv-vorm hebben.

Tabel 2. Percentage en aantal Nederlandse familiebedrijven in de bv-vorm per groottecategorie werknemers

Aantal werknemers	Percentage bv's	Aantal familiebedrijf-bv's
1-9	36,1	88.626
10-49	80,9	22.248
50-249	93,2	3.262
Minimaal 250	91,6	641
		111.777

Tevens van belang voor het berekenen van het aantal eigenaren dat onder het UBO-register valt, is het criterium dat een UBO minimaal een belang van 25 % van het eigendom in de bv dient te bezitten (direct of indirect). Hierbij is het dan ook van belang om te weten hoeveel eigenaren de familiebedrijven hebben. Ook deze gegevens komen uit het eerder gerefereerde Nyenrode onderzoek.

Tabel 3. Percentage eigenaren per groottecategorie werknemers in Nederlandse familiebedrijven

Aantal werknemers	Aantal eigenaren per familiebedrijf				
	1	2	3	4	5 of meer
1-9	38,8	44,7	6,8	2,9	6,8
10-49	37,0	36,1	11,7	5,3	10,0
50-249	32,8	27,1	12,6	8,8	18,6
250 of meer	32,8	16,4	8,2	4,6	37,9

Voor de berekening van het uiteindelijke aantal UBO's bij Nederlandse familiebedrijven zijn wij uitgegaan van een gelijke verdeling van het percentage eigendom per aandeelhouder. Uiteraard zijn er uitzonderingen te bedenken van familiebedrijven waarbij niet alle eigenaren een gelijk gedeelte van het eigendom bezitten. Bijvoorbeeld een familiebedrijf met vier eigenaren waarvan één eigenaar 85 % van de aandelen bezit en de overige drie eigenaren ieder slechts 5 %. In deze situatie zou er slechts één UBO zijn, terwijl wij in onze berekening uitgaan van vier UBO's. Aan de andere kant kan deze ongelijke situatie zich ook voordoen bij familiebedrijven met vijf of meer eigenaren. Wij hebben deze echter in het geheel niet meegerekend. Rekening houdend met het bovenstaande en door de onderzoeksgegevens van Tabel 2 en Tabel 3 met elkaar te combineren, blijkt dat er in Nederland ruim 270.000 eigenaren van familiebedrijven zijn die onder het UBO-register komen te vallen.

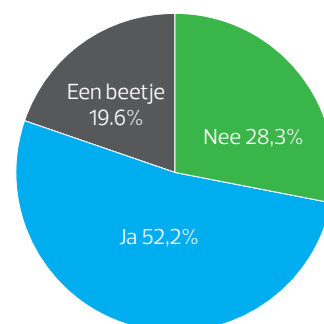
Tabel 4. Aantal eigenaren in Nederlandse familiebedrijven per groottecategorie werknemers dat onder het UBO-register komt te vallen

Aantal werknemers	Aantal UBO's
1-9	189.667
10-49	64.659
50-249	14.791
250 of meer	2.391
	271.507

Onbekendheid directeuren familiebedrijven met UBO-register

Ondanks dat het UBO-register al in januari 2020 wordt ingevoerd, zijn nog relatief veel eigenaren van familiebedrijven onbekend met het UBO-register. Dit betekent onder meer dat ondernemingen en rechtspersonen verplicht zijn om hun (in)directe eigenaren te registreren. Dan treedt naar verwachting het UBO-register in Nederland in werking. Een deel van deze persoonsgegevens zoals de naam en het economisch belang van de kwalificerende eigenaar van het familiebedrijf (de UBO) wordt via het register openbaar. Slechts een kleine meerderheid (52 %) van de respondenten van het RSM-Nyenrode familiebedrijven-onderzoekspanel is bekend met het UBO-register. Terwijl meer dan een kwart (28,3 %) van de respondenten niet bekend is met het UBO-register.

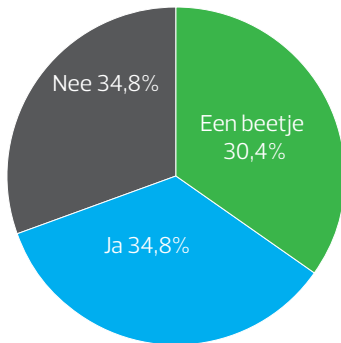
Figuur 1. Bekendheid directeuren van Nederlandse familiebedrijven met het UBO-register

Onbekendheid met de consequenties van het UBO-register voor de aandeelhouder(s)

Gezien de geringe bekendheid met het UBO-register is het niet verbazingwekkend dat veel eigenaren van familiebedrijven onbekend zijn met de consequenties van het UBO-register. Slechts een derde van de respondenten (34,8 %) stelt dat zij bekend is met de consequenties van het UBO-register voor de eigenaren van hun bedrijf. Terwijl eenzelfde percentage (34,8 %) juist aangeeft dat zij absoluut geen idee hebben wat de consequenties zijn.

Figuur 2. Bekendheid met consequenties van het UBO-register voor de eigenaren van familiebedrijven

Wat hierbij opvalt (zie ook Tabel 5), is dat de meerderheid van de respondenten (58,3 %) die wel bekend zijn met het UBO-register, weet wat de consequenties zijn van dit register voor de eigenaren van hun familiebedrijf. En dat geen (0 %) van de respondenten die onbekend zijn met het UBO-register deze consequenties kent. Uiteraard is het laatste onderzoeksresultaat logischerwijs te verwachten, maar dit geeft wel aan dat er een grote behoefte bestaat aan voorlichting over het UBO-register en de bijbehorende consequenties voor de eigenaren van familiebedrijven.

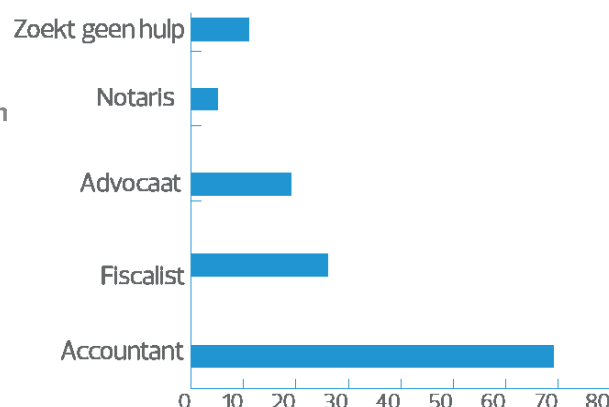
Tabel 5. Percentage eigenaren dat bekend is met consequenties van UBO-register gerelateerd aan hun bekendheid met het UBO-register

Bekendheid met het UBO-register		
Bekendheid met consequenties van UBO-register	Ja	Niet of een beetje
Ja	58,3%	0,0%
Niet of een beetje	41,7%	100%

Adviseur bij het vermijden van de consequenties van het UBO-register

Aan de deelnemers van het RSM-Nyenrode Familiebedrijven-onderzoekspanel is ook gevraagd tot wie zij zich zullen wenden om de eventuele consequenties van het UBO-register te ondervangen. Duidelijk komt de rol van de accountant richting de familiebedrijven naar voren. Maar liefst 69 % van de familiebedrijven verwacht dat zij advies zullen vragen aan hun accountant, terwijl ook de fiscalist (26,1%) en de advocaat (19,6 %) veel adviesaanvragen kunnen verwachten van familiebedrijven. Slechts 10,9 % van de respondenten verwacht geen adviseur voor het vermijden van de consequenties van het UBO-register in te schakelen. Met de invoering van het UBO-register wordt naar de mening van respondenten een enorme nieuwe adviesmarkt gecreëerd.

Figuur 3. Adviseurs die worden ingeschakeld bij hulp on consequenties van het UBO-register te vermijden (meerdere antwoorden mogelijk)

Stellingen betreffende overheid en privacy

Tot slot is aan de respondenten van het RSM-Nyenrode Familiebedrijven-onderzoekspanel een aantal stellingen voorgelegd. De resultaten zijn gepresenteerd in Tabel 6. De deelnemers aan het panel zijn vernietigend over de wijze waarop de Nederlandse overheid het betreffende UBO-register wenst te implementeren. Terwijl een overgrote meerderheid (83,2 %) vindt dat het de taak is van de Nederlandse overheid om de privacy van haar ondernemers te beschermen, stelt bijna de helft (48,9 %) dat het UBO-register in strijd is met de AVG. Een even grote groep (48,9 %) is van mening dat het UBO-register een grote inbreuk is op hun privacy. Hierbij moet nog rekening gehouden worden met de grote groep ondernemers die onbekend is met het UBO-register. Van de ondernemers die wel bekend zijn met het UBO-register stelt maar liefst 70,8 % dat het UBO-register een grote inbreuk doet op hun privacy en maakt 41,7 % zich zorgen over de veiligheid van zichzelf en van de familie als het UBO-register daadwerkelijk wordt ingevoerd.

Tabel 6. Stellingen betreffende de overheid en privacy

Stelling	(Zeer) mee eens	(Zeer) mee oneens
Het is een taak van de Nederlandse overheid om de privacy van haar ondernemers te beschermen.	83,2%	0,0%
De overheid kan beter investeren in opsporingsdiensten dan in wet- en regelgeving rondom het UBO-register.	62,2%	11,1%
Het UBO-register is een grote inbreuk op mijn privacy.	48,9%	13,3%
Het UBO-register is in strijd met de AVG.	48,9%	15,6%
Ik maak mij geen zorgen over het UBO-register.	36,6%	35,6%
Het verplicht openbaar maken van privacygevoelige gegevens zal een belangrijke bijdrage leveren aan de strijd tegen terrorismefinanciering en witwaspraktijken.	28,9%	31,1%
Ik maak mij zorgen om de veiligheid van mij en mijn familie als het UBO-register daadwerkelijk wordt ingevoerd.	28,9%	24,4%
Het UBO-register is een goede ontwikkeling voor de transparantie in ons bedrijf.	24,2%	37,8%

Over RSM:

RSM is dé adviseur en full service provider op het gebied van fiscale & accountancyvraagstukken, financiële processen en (actuele) wetgeving voor het mkb en familiebedrijven. Met 11 vestigingen en ruim 500 professionals verspreid over Nederland biedt RSM regionaal en nationaal diensten aan.

Door de nauwe onderlinge samenwerking binnen het wereldwijde RSM-netwerk biedt RSM ook internationale klanten een volledig scala aan financiële diensten aan. RSM ondersteunt de groei en ontwikkeling van de (grotere) (internationale) familiebedrijven in het mkb.

Over Nyenrode Business Universiteit:

Nyenrode Business Universiteit werkt aan een duurzame toekomst door studenten en deelnemers te stimuleren zich te ontwikkelen tot verantwoordelijke leiders. Dit doen wij door een combinatie van academische theorie, praktische relevantie en persoonlijke ontwikkeling aan te bieden. Nyenrode is een particuliere universiteit, in 1946 opgericht door en voor het bedrijfsleven met een internationale oriëntatie. Wij bieden intensieve academische opleidingen en korte en langere programma's binnen de vakgebieden business, management, accountancy, controlling en fiscaal recht en verrichten ook onderzoek in deze vakgebieden..

Over het RSM-Nyenrode Familiebedrijven-onderzoekspanel:

In 2019 zijn RSM en Nyenrode Business Universiteit een onderzoekspanel gericht op familiebedrijven gestart. Nu al nemen 77 grotere familiebedrijven deel aan het panel en het aantal stijgt gestaag. 86% procent van de respondenten is daadwerkelijk zelf eigenaar in het familiebedrijf en ook UBO, terwijl 9% van de respondenten familie is van de eigenaar. De algemene gegevens voor het RSM-Nyenrode Familiebedrijven-onderzoekspanel zijn in april en mei verzameld, de gegevens voor het UBO-register medio juni 2019.